

omogoča preseganje večne dileme, koliko svobode pustiti otroku ter kje in kako postavljati meje. Otrokom omogoča odkrivanje lastne identitete in lastnih sposobnosti v odnosu do vrstnikov in seveda tudi do prostora. Otrok deluje v odnosu do stvari, ki jih lahko zazna v igralnem prostoru: materialov, odraslih ljudi, vrstnikov, idej ... Funkcioniranje otrok je proces nenehno potekajočih dejavnosti, v katerih otroci razvijejo delovanje v številnih situacijah, s katerimi se soočajo.

Domišljjski prostor

Domišljjski prostor je prostor igre in doživljanja ter ustvarjanja. Domišljjski prostor pomembno vpliva na kognitivni, socialni, emocionalni in fizični razvoj otrok. Domišljjske prostore otrok v veliki meri sooblikujemo odrasli z izbiro in ponudbo igrač, materialov in zgodb, ki jih pripovedujemo. Domišljjski prostor s ponudbo spodbuja

otroke, da uporabljajo svojo domišljijo, spodbudi njihove čute in radovednost, omogoča interakcijo z drugimi otroki, z odraslimi in s sredstvi v igralnem prostoru.

V današnjem času mora praksa nujno temeljiti na predpostavki, da oblikovan, premišljeno opremljen in večfunkcionalen prostor uči in vzgaja. Urejenost prostora, v katerem preživijo do devet ur na dan, naj otrokom omogoča dobro počutje, pozitivne odnose in ponuja ustrezne izzive za vse vrste učenja. Če otroci zrastejo v kakovostnem okolju, ki se ga naučijo prepoznavati, uporabljati, čutiti in spoštovati, si bodo za njega prizadevali tudi, ko bodo odrasli.

Trojica – skriti kurikulum (samoumevnost, rutina in hitre rešitve), vzgojitelj in prostor – je močna in zelo vplivna trojica, ki ji velja posvetiti več razmisleka, saj ima močan vpliv na oblikovanje otroka v odraslega človeka.

Literatura

- Barši, Janja (1996): Pomeni prostora v vrtcu. V: Bahovec, Eva D.; Kodelja, Zdenko: *Vrtci za današnji čas*. Ljubljana: Center za kulturološke raziskave pri Pedagoškem inštitutu in Društvo za kulturološke raziskave.
- *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji* (1995). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Kroflič, Robi (2016): *Mnogoterost učnih okolij v sodobnem vrtcu*. XXII. strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev vrtcev: Otrok v učnem okolju 21. stoletja, 17. in 18. oktober 2016. Portorož.
- *Kurikulum za vrtce* (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
- Tomšič - Čerkez, Beatriz; Zupančič, Domen (2011): *Prostor igre*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Fakulteta za arhitekturo.

Podjetja in izobraževalne ustanove z roko v roki

Strokovno usposabljanje in dvig poklicnih kompetenc učiteljev v podjetju

■ **Vesna Trančar**, dr. znanosti s področja ekonomije in poslovnih ved, je predavateljica na ŠC Ptuj. Je avtorica znanstvenih in strokovnih člankov s področja financ, podjetništva, tehnike in drugih teorij.

Kako ustvariti aktualno izobraževalno okolje in kako v izobraževalnem procesu prepričati mlade, da so znanje, ustvarjalnost, proaktivnost, vztrajnost in čustvena inteligenca tiste lastnosti, ki vplivajo na človeški potencial in odločajo o zaposljivosti, zlasti generacij Z, je vprašanje vsakega pragmatično usmerjenega učitelja. Da pa učitelj lahko razvija kompetence pri učencih, se jih mora tudi zavedati in jih poznati. Najlažje jih na učeče se prenaša takrat, ko izhaja iz svojih izkušenj in refleksij o delu v podjetju in o poučevanju na šoli.

Vzgojno-izobraževalne ustanove niso edini tvorec znanja

Pomembna komponenta, na katero že leta opozarjajo vzgojno-izobraževalne ustano-

ve, je, da šola ni edini tvorec znanja, zato je povezanost med teoretičnim in praktičnim znanjem nujna.

Povezovanje teoretičnega in praktičnega znanja lahko sicer dosežemo z interdisciplinarnostjo, avtentičnim poukom in pro-

blemskim učenjem, vendar se poraja vprašanje, ali je trenutno delovanje v šolskem okolju, pri katerem je največji poudarek eksplicitno znanje, dovolj, da mlade pripravi- mo na dejanske življenjske situacije. Zaposljivost danes ni več odvisna zgolj od

kovnih kompetenc, ki so usmerjene k večji zaposljivosti diplomantov, saj omogočajo prenos pridobljenega znanja in informacij v prakso. Praktično usposabljanje v podjetjih in drugih ustanovah nadgrajuje že pridobljeno teoretično znanje in razprošira možnosti preizkušanja avtentičnih učnih situacij, vpogleda

trenutnega znanja posameznika, temveč od tega, kar bo najbolj verjetno, da se bo posameznik naučil v najkrajšem času. Pravilna kombinacija ljudi, znanja in tehnologije je namreč ključ do uspeha tako za podjetja kot tudi za tiste, ki v njem delujejo. Zaradi slednjega je treba v sam pouk vključevati aktualne probleme iz okolja, skrbeti za implementacijo praktičnih izkušenj v teoretični del izobraževanja in ohranяти izmenjavo znanja med podjetji in izobraževalnimi ter razvojno-raziskovalnimi ustanovami. Navsezadnje se je treba zavedati, da informacijska postmoderna družba poleg uporabnosti znanja poudarja tudi védenje, kako pridobiti potrebno znanje. S transparentnim uvajanjem praktičnih novosti in dobrih praks izpeljanih projektov v izobraževalne procese lahko dijaka oz. študenta izoblikujemo v kompetentnega, kreativnega in odgovornega posameznika, ki bo na svetovnem trgu delovne sile lahko konkuriral pri hitrem preizkušanju in razvijanju svojih znanj in spretnosti.

Trajno medsebojno sodelovanje med podjetji in izobraževalnimi ustanovami obstaja v sekundarnem in terciarnem izobraževanju v obliki delovne prakse, ki predstavlja tudi redno študijsko obveznost dijaka oz. študenta. Tako se pospeši prenos znanja, krepi razvojno delo dijakov in študentov ter se jih pripravlja na samostojno karierno pot. Povezanost izobraževanja z delovnim okoljem je že v času študija pomemben del pridobivanja in razvijanja specifičnih stro-

v realne delovne razmere in pogoje dela. Obenem omogoča presojo podjetja skozi oči učečega se dijaka oz. študenta, kar vpliva tudi na poznejše odločitve o izbiri poklicne poti. Neposreden stik dijaka oz. študenta z realnimi delovnimi nalogami in operacijami nedvomno omogoča prepoznavnost kompetenc, znanj in veščin, ki jih trg potrebuje, in preko njih tudi možnost samoocenjevanja.

Dvig poklicnih kompetenc učiteljev

Ker danes velja, da je vse nestabilno in dinamično in da je nekaj, kar smo se v času izobraževanja naučili, v stvarnosti hitro zastarano, se mora učitelj tej dinamiki prilagoditi. Biti mora konstruktiven in se nenehno učiti. Postati mora vzvod za iskanje novega, boljšega, usmerjenega v prihodnost. Prepoznati mora motive za učenje določenih vsebin in jih čim bolj slikovno umestiti v učne vsebine.

Kakšne možnosti za kakovostno obvladovanje družbenih sprememb in sledenje sodobnim poslovnim praksam pa ima učitelj? Veliko možnosti za kontinuirano vključevanje v realne, praktične in aktualne projekte v podjetjih učitelji srednjih poklicnih in strokovnih šol nimajo. Boniteto iz tega naslova uživajo profesorji na univerzah; sodelovanje med univerzo in gospodarstvom je bolj poglobljeno, ciljno usmerjeno in trajnostno naravnano. Na univerzitetni ravni

se lahko cilji za soustvarjanje in povezovanje znanosti, izobraževanja, gospodarstva ter širšega družbenega okolja z aktivnim, inovativnim, kreativnim in podjetniškim sodelovanjem ne le študentov, temveč tudi profesorjev uresničujejo na nacionalni in mednarodni ravni. Tako sledijo prepričanju naprednih multinacionalk, da je v družbi znanja človeški kapital najpomembnejši.

Slika 1: Učiteljevi viri znanj in kompetenc
Vir: Educational Technology (2017)

Usposabljanje učiteljev, ki strokovno plemeniti znanje in nadgrajuje kompetence učiteljev srednjih poklicnih in strokovnih šol, ponuja t. i. program *Dvig poklicnih kompetenc učiteljev*. V programu je izpostavljen cilj, ki se kaže v pridobivanju novega znanja in možnosti za povezovanje učne snovi s primeri iz prakse ter v pridobivanju novih izkušenj, zlasti socialnega kapitala za širjenje zaposlitvenih možnosti vseh v program vključenih udeležencev. Izhodišče programa je povezovanje izobraževanja in gospodarstva na temelju posebne oblike krožnega zaposlovanja. Ta učiteljem srednjih poklicnih in strokovnih šol omogoča, da se usposabljaajo v realnem delovnem okolju; tako lažje ohranjajo korak z razvojem tehnologij, novih organizacijskih oblik in metod dela ter sledijo spremembam na strokovnem področju in temu prilagajajo poučevanje. Le z nadgradnjo kompetentnosti, strokovne usposobljenosti učiteljev in drugih nosilcev izobraževalnega procesa lahko trajno zagotavljamo kakovost izobraževanja v srednjih poklicnih in strokovnih šolah ter

ohranjamo dinamičen koncept učenja. Usposabljanje v realnem delovnem okolju ima med drugim tudi sinergijske učinke. Na eni strani učitelji ob permanentnem vključevanju v nacionalne projekte, izobraževanje in aktivnosti mednarodnih razse-

pripravlja na fleksibilnost in prilagodljivost v delovnem okolju. Da bo lahko učitelj pri učencih udeležil razvoj tako formativnega kakor tudi neotipljivega oz. tihega znanja, mora v pedagoški proces kontinuirano vnašati praktične izkušnje, poizkuse in novosti.

Za slednje je treba imeti tudi stik z realnim delovnim okoljem, to je s podjetji in razvojno-raziskovalnimi ustanovami. Ob tem je treba opozoriti na dejstvo, da je to možno le, če uresničimo določene pogoje, med katere zagotovo spadajo izboljšanje odzivnosti vzgojno-izobraževalnega sistema na potrebe trga dela, omogočanje lažjega prehoda iz izobraževanja v zaposlitev ter krepitev kakovo-

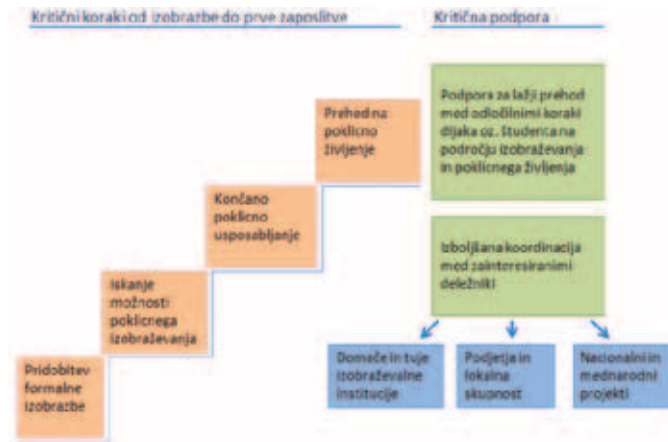
sti poklicnega izobraževanja in usposabljanja tudi z dopolnitvijo učnih načrtov, metod dela in razvojem sistemov za učenje na delovnem mestu. Navsezadnje bodo v skladu z razvojem digitalizacije in spremenjenim načinom poslovanja v podjetjih nujni tudi hitri premiki na področju kreiranja novih poklicnih profilov ter prilagoditve novih izobraževalnih programov. Npr.: izobraževa-

nja za naziv direktorja digitalnega razvoja še ni, čeprav potreba v hitro razvijajočih se panogah že obstaja.

Če bomo sledili partnerskemu sodelovanju med gospodarstvom in izobraževanjem, bomo s skupnimi močmi premikali meje razvoja in uspešnosti delovanja družbe, gospodarstva in posledično vsakega izmed nas.

Literatura in viri

- Bedürftig, Malte idr. (2015): *How business and government can bring young people into work*. Pridobljeno 27. 3. 2017 s: <http://www.mckinsey.com/industries/public-sector/our-insights/how-business-and-government-can-bring-young-people-into-work>.
- Blignières-Légeraud idr. (2002): *Validation of competences and the professionalisation of teachers and trainers*. Luksemburg: Office for Official Publications of the European Communities.
- *Educational Technology. Connected Teaching Builds New Competencies and Expertise*. Pridobljeno 23. 3. 2017 s: <https://tech.ed.gov/netp/teaching-prepare-and-connect/>.
- Jerina, Barbara (2011): *Konstruktivistične vzgojno-izobraževalne prakse*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kunter, Mareike (2013): Professional competence of teachers: Effects on instructional quality and student development. *Journal of Educational Psychology*, št. 105(3), str. 805–820.
- Pekljaj, Cirila (2009): *Učiteljske kompetence in doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev v šoli*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Univerza v Ljubljani (2017): *Sodelovanje z gospodarstvom in širšim družbenim okoljem*. Pridobljeno 17. 3. 2017 s: https://www.uni-lj.si/sodelovanje_z_gospodarstvom_in_sirsim_druzbenim_okoljem/.
- Visoka šola za upravljanje in poslovanje Novo mesto (2013): *Priročnik za mentorje študentom na strokovni praksi*. Pridobljeno 12. 1. 2017 s: http://fupi.vsnm.si/uploads/pripone/pripone/ra-zno/prirocnik_za_mentorje_studentom_na_strokovni_praksi.pdf.
- Žnidarič, Helena idr. (2015): *Poročilo o izvedbi programa Dvig poklicnih kompetenc učiteljev*. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.

Slika 2: Ključni koraki pri izobraževanju in poklicnem življenju mladega človeka
Vir: Prirejeno po Bedürftig (2015)

žnosti nadgrajujejo, dopolnjujejo in osvežujejo svoje znanje. To ne velja zgolj na pedagoški ravni, marveč tudi na strokovni. Na drugi strani pa imajo podjetja, ki so odprta za partnersko sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami in sprejemajo učitelje tudi na večmesečno usposabljanje, idealno priložnost za izpeljavo specifičnih projektov, pri katerih se potrebuje več akademskega znanja in veščin. Podjetja imajo pri sodelovanju z izobraževalnimi ustanovami idealno priložnost, da lahko učitelju neposredno podajo svoja priporočila o tem, katera znanja, veščine, kompetence, spretnosti pričakujejo pri dijakih oz. študentih in katerih novodobnih mehkih veščin jim najbolj primanjkuje.

Namesto sklepa

Današnja družba in gospodarstvo dajeta prednost hitrim rezultatom, ki jih je mogoče predvsem tržno izkoristiti. Da lahko tej hitrosti sledimo, so potrebne kompetence, spretnost in prilagodljivost nenehnim spremembam, prav tako pa sposobnost agilnega razmišljanja in vseživljenjska zavezanost posameznika k učenju in učljivosti. Adekvatno temu se zahtevnost pedagoškega procesa in dela učiteljev povečujeta, saj je učitelj prvi in pogosto edini, ki pri učencih razvija oz. nadgrajuje omenjene veščine, jih

